

Τι γνωρίζουμε για την επιλογή
και την επαγγελματική ανάπτυξη
των εκπαιδευτικών σε χώρες με
υψηλές επιδόσεις;

PISA

PISA In Focus #70

Τι γνωρίζουμε για την επιλογή και την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών σε χώρες με υψηλές επιδόσεις;

- Οι χώρες με υψηλές επιδόσεις χρησιμοποιούν διάφορους μηχανισμούς για την επιλογή των καλύτερων υποψηφίων για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Στη Φινλανδία, το Χονγκ-Κονγκ (Κίνα), το Μακάο (Κίνα) και την Κινεζική Ταϊπέι, οι φοιτητές που επιθυμούν να εισαχθούν σε προγράμματα κατάρτισης εκπαιδευτικών πρέπει να περάσουν από ανταγωνιστικές εισαγωγικές εξετάσεις. Στην Ιαπωνία, οι απόφοιτοι εκπαιδευτικοί πρέπει να περάσουν από ανταγωνιστικές εξετάσεις για να αρχίσουν να διδάσκουν, ενώ στη Σιγκαπούρη πρέπει να ολοκληρώσουν μια δοκιμαστική περίοδο. Αυτές οι απαιτήσεις, ωστόσο, συναντώνται και σε ορισμένες χώρες με χαμηλές επιδόσεις, γεγονός που υποδηλώνει ότι η έγκαιρη επιλογή, αν και σημαντική, δεν είναι αρκετή για να εξασφαλιστεί ένα διδακτικό δυναμικό με υψηλά προσόντα.
- Σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ, το ποσοστό των πλήρως πιστοποιημένων εκπαιδευτικών έχει θετική, αν και μέτρια συσχέτιση, με τις επιδόσεις των μαθητών στο PISA.
- Στις χώρες που σημείωσαν επιδόσεις πάνω από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ στις φυσικές επιστήμες, τουλάχιστον το 80% των μαθητών φοιτούν σε σχολεία που προσκαλούν ειδικούς για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών ή οργανώνουν εργαστήρια επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς ή όπου οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται μεταξύ τους. Αυτό είναι υψηλότερο, κατά μέσο όρο, από αυτό που παρατηρείται μεταξύ άλλων χωρών.

Δεν υπάρχει ένας απλός ή μοναδικός τρόπος για τον εντοπισμό και την επιλογή των καλύτερων υποψηφίων για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Η δυσκολία ξεκινά από τον ίδιο τον ορισμό του τι είναι ένας καλός δάσκαλος. Το να έχει κάποιος καλό γνωστικό υπόβαθρο στο γνωστικό αντικείμενο που θα διδάξει, ικανότητες διαχείρισης της τάξης και δέσμευση στο να βοηθά τους μαθητές να μαθαίνουν είναι κάποιες προφανείς προϋποθέσεις για το επάγγελμα, αλλά μπορεί πλέον να μην είναι επαρκείς για να ανταποκριθούν στον ολοένα διευρυνόμενο ρόλο των εκπαιδευτικών. Σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο, οι εκπαιδευτικοί αναμένεται επίσης να διδάσκουν ποικίλες ομάδες μαθητών, να προσαρμόζονται στις νέες τεχνολογίες και στις αλλαγές του προγράμματος σπουδών και να είναι συντονισμένοι με τις δεξιότητες, τις αξίες και τις στάσεις που θα χρειαστούν οι μαθητές τους στο εγγύς μέλλον. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί αποκτούν αυτές τις γνώσεις και δεξιότητες κατά τη διάρκεια της εργασίας τους, καθ' όλη τη διάρκεια της διδακτικής τους σταδιοδρομίας. Και συχνά το κάνουν αυτό συμμετέχοντας σε δραστηριότητες επαγγελματικής ανάπτυξης, έναν από τους τρεις πυλώνες του επαγγελματισμού των εκπαιδευτικών, μαζί με την επαγγελματική αυτονομία και τη συμμετοχή σε δίκτυα συναδέλφων. Πώς όμως επιλέγονται οι εκπαιδευτικοί και ποιες δραστηριότητες επαγγελματικής ανάπτυξης προσφέρονται στα σχολικά συστήματα υψηλών επιδόσεων;

Οι μηχανισμοί επιλογής μπορεί να οδηγήσουν σε μια δεξαμενή υποψηφίων με περισσότερα προσόντα, αλλά δεν προβλέπουν αξιόπιστα τις επιδόσεις των μαθητών.

Οι ανταγωνιστικές εξετάσεις για την εισαγωγή σε προγράμματα κατάρτισης εκπαιδευτικών ή για την είσοδο στο επάγγελμα μπορούν να δημιουργήσουν μια πιο επιλεγμένη ομάδα υποψηφίων και να συμβάλουν ακόμη και στο να καταστεί η διδασκαλία ένα επάγγελμα με κύρος σε ορισμένες χώρες. Σε περιβάλλοντα ωστόσο όπου η έλλειψη εκπαιδευτικών αποτελεί πρόβλημα, οι μηχανισμοί αυτοί μπορεί ακούσια να αποθαρρύνουν κατάλληλους υποψηφίους από το να εξετάσουν το ενδεχόμενο να σταδιοδρομήσουν ως εκπαιδευτικοί. Και δεν υπάρχει σχεδόν κανένα διακριτό παράδειγμα μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν στο PISA που να συνδέει τη χρήση τέτοιων μηχανισμών με τις επιδόσεις των μαθητών. Σε ορισμένες χώρες και οικονομίες με υψηλές επιδόσεις, όπως η Φινλανδία, το Χονγκ Κονγκ (Κίνα), το Μακάο (Κίνα) και η Κινεζική Ταϊπέι, οι υποψήφιοι πρέπει να περάσουν από ανταγωνιστικές εξετάσεις για να γίνουν δεκτοί στην προ-εκπαίδευση των εκπαιδευτικών' ωστόσο, τέτοιες απαιτήσεις υπάρχουν και σε ορισμένες χώρες με χαμηλές επιδόσεις. Στην Ιαπωνία, οι ανταγωνιστικές εξετάσεις πραγματοποιούνται αργότερα, ως προϋπόθεση για την έναρξη της διδασκαλίας. Ενώ δεν υπάρχουν τέτοιου

Προϋποθέσεις εισόδου στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού (δευτεροβάθμια εκπαίδευση, γενικά προγράμματα)

Ναι
 Κατά τη διακριτική ευχέρεια των θεσμών
 Όχι
 Δεν ισχύει
 Λείπουν στοιχεία

	Επιδόσεις των μαθητών στις φυσικές επιστήμες	Απαιτούνται ανταγωνιστικές εξετάσεις για την είσοδο σε τμήματα κατάρτισης εκπαιδευτικών πριν την ανάληψη υπηρεσίας	Η πρακτική άσκηση διδασκαλίας (πριν την ανάληψη υπηρεσίας) είναι υποχρεωτική	Ανταγωνιστικές εξετάσεις που απαιτούνται για την είσοδο στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού	Διαπιστευτήρια ή άδεια που απαιτούνται για την είσοδο στο επάγγελμα	Πιστοποιητικό ή άδεια που απαιτείται για να γίνει κάποιος κάταρτισμένος εκπαιδευτικός	Οι εκπαιδευτικοί αξιολογούνται για την ολοκλήρωση της δοκιμαστικής περιόδου ¹	Οι εκπαιδευτικοί αξιολογούνται για την εγγραφή στο μητρώο εκπαιδευτικών ¹
Σιγκαπούρη	556							
Ιαπωνία	538							
Εσθονία	534							
Κινεζική Ταϊπέι	532							
Φινλανδία	531							
Μακάο (Κίνα)	529							
Χονγκ Κονγκ (Κίνα)	523							
Κορέα	516							
Βέλγιο (Φλ.)	515							
Νέα Ζηλανδία	513							
Σλοβενία	513							
Αγγλία	512							
Αυστραλία	510							
Γερμανία	509							
Ολλανδία	509							
Ελβετία	506							
Ιρλανδία	503							
Δανία	502							
Πολωνία	501							
Πορτογαλία	501							
Νορβηγία	498							
Σκωτία	497							
Ηνωμένες Πολιτείες	496							
Αυστρία	495							
Γαλλία	495							
Σουηδία	493							
Τσεχική Δημοκρατία	493							
Ισπανία	493							
Ρωσία	487							
Βέλγιο (Γ.)	485							
Λουξεμβούργο	483							
Ιταλία	481							
Ουγγαρία	477							
Λιθουανία	475							
Κροατία	475							
Ισλανδία	473							
Ισραήλ	467							
Μάλτα	465							
Σλοβακική Δημοκρατία	461							
Ελλάδα	455							
Χιλή	447							
Βουλγαρία	446							
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	437							
Ουρουγουάη	435							
Τουρκία	425							
Ταϊλάνδη	421							
Κατάρ	418							
Κολομβία	416							
Μεξικό ²	416							
Μαυροβούνιο	411							
Γεωργία	411							
Βραζιλία	401							
Περου	397							
FYROM*	384							
Δομινικανή Δημοκρατία	332							
Αργεντινή								
Καζακστάν								

* FYROM αναφέρεται στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας.

1. Η αξιολόγηση έχει νομοθετηθεί/πραγματοποιείται σε όλη την επικράτεια της κάθε χώρας με διαθέσιμα στοιχεία, με λίγες εξαιρέσεις: Αγγλία (ορισμένα σχολεία). Η αξιολόγηση στο πλαίσιο της εγγραφής στο μητρώο εκπαιδευτικών νοείται ως η διαδικασία επικύρωσης ή ανανέωσης της ιδιότητας του εγγεγραμμένου εκπαιδευτικού μετά την ολοκλήρωση της δοκιμαστικής περιόδου.

2. Στο Μεξικό, η πρακτική άσκηση διδασκαλίας στο πλαίσιο της εκπαίδευσης πριν την είσοδο στο επάγγελμα είναι στη διακριτική ευχέρεια των φοιτητών/τριών.

Οι χώρες και οι οικονομίες ταξινομούνται κατά φθίνουσα σειρά ως προς τις μέσες επιδόσεις των μαθητών στις φυσικές επιστήμες. Δείτε τους πίνακες των πηγών για σημειώσεις σχετικά με τις επιμέρους χώρες.

Πηγή: OECD, PISA 2015 Database, Πίνακες I.2.3, II.6.56 και II.6.57

είδους εξετάσεις στη Σιγκαπούρη, οι εκπαιδευτικοί που έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές, πρέπει να ολοκληρώσουν επιτυχώς μια δοκιμαστική περίοδο κατά την οποία αξιολογείται η ικανότητά τους για τη θέση τους. Η Σιγκαπούρη προσπαθεί επίσης να προσλαμβάνει υποψηφίους που περιλαμβάνονται ως προς τις επιδόσεις τους στο ανώτερο τρίτο της τάξης των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τους προσφέρει ελκυστικές συνθήκες εργασίας, όπως μια ανταγωνιστική μηνιαία υποτροφία κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής περιόδου.

Η πιστοποίηση των εκπαιδευτικών σχετίζεται σε μικρό βαθμό με τις επιδόσεις των μαθητών στις φυσικές επιστήμες.

Οι απαιτήσεις πιστοποίησης προσθέτουν ένα ακόμη επίπεδο επιλογής. Παρόλο που η πιστοποίηση των εκπαιδευτικών, τα διαπιστευτήρια και οι άδειες δεν αποτελούν εγγύηση για την αριστεία στη διδασκαλία, μπορούν να βοηθήσουν να διασφαλιστεί ότι μόνο οι υποψήφιοι με τα περισσότερα κίνητρα θα προχωρήσουν στην καριέρα τους. Στο PISA 2015, οι διευθυντές κατέγραψαν τα προσόντα των εκπαιδευτικών στα σχολεία τους. Οι χώρες που σημείωσαν επιδόσεις άνω του μέσου όρου του ΟΟΣΑ στις θετικές επιστήμες έχουν υψηλότερο ποσοστό πλήρως πιστοποιημένων εκπαιδευτικών (92%) σε σύγκριση με άλλες χώρες (76%), κατά μέσο όρο. Σε ορισμένες χώρες και οικονομίες με κορυφαίες επιδόσεις, όπως η Ιαπωνία, το Μακάο (Κίνα) και το Πεκίνο-Σανγκάη-Τζιανγκσού-Γκουανγκτόνγκ (Κίνα) (εφεξής «B-S-J-G [Κίνα]»), πάνω από το 95% των εκπαιδευτικών είναι πλήρως πιστοποιημένοι. Ωστόσο, οι διαφορές αυτές θα πρέπει να ερμηνεύονται προσεκτικά, δεδομένου ότι τα πρότυπα που απαιτούνται για την απόκτηση πιστοποίησης διδασκαλίας μπορεί να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών.

Το ποσοστό των εκπαιδευτικών που έχουν πιστοποιηθεί από αρμόδια αρχή για να διδάσκουν συχνά δεν διαφέρει πολύ μεταξύ των σχολείων, ιδίως σε σχολικά συστήματα όπου σχεδόν όλοι οι εκπαιδευτικοί έχουν πιστοποιηθεί. Παρ' όλα αυτά, στις χώρες του ΟΟΣΑ αυτή η διακύμανση συνδέεται επίσης θετικά, αλλά μόνο σε μέτριο βαθμό, με τις επιδόσεις των μαθητών.

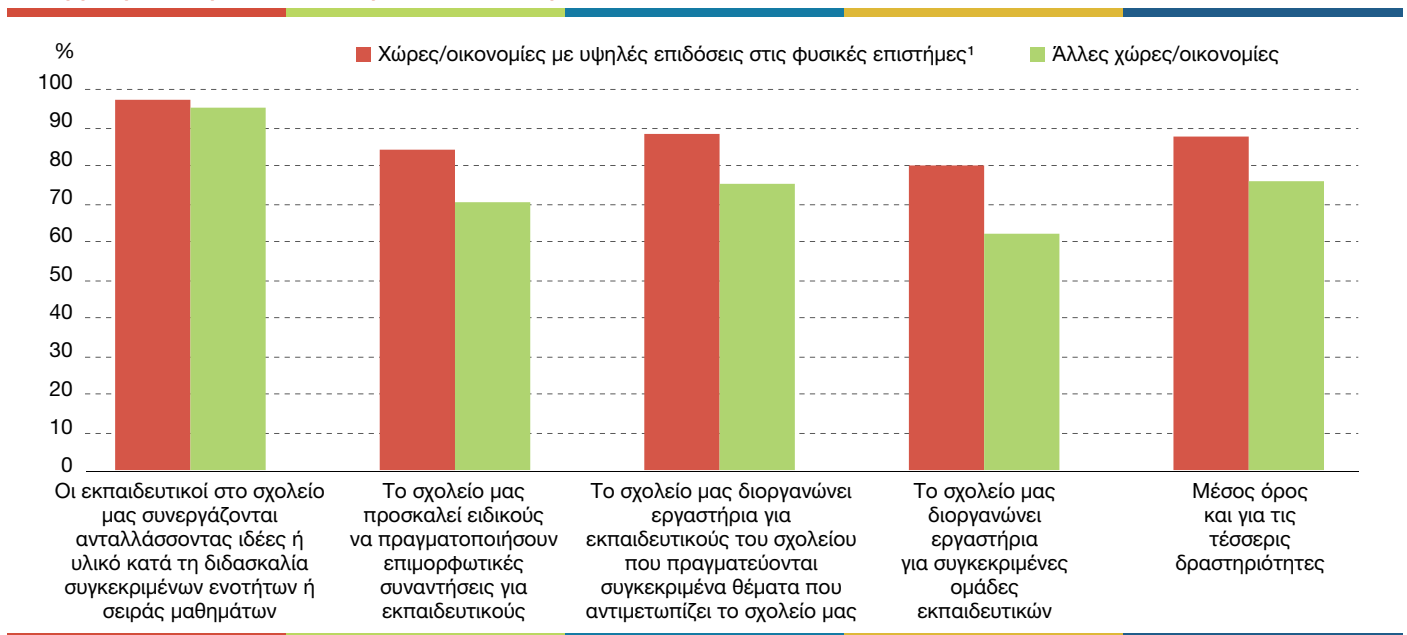
Οι εσωτερικές δραστηριότητες επαγγελματικής ανάπτυξης, ιδίως εκείνες που προωθούν τη συνεργασία των εκπαιδευτικών, μπορούν να είναι αποτελεσματικές.

Οι εκπαιδευτικοί, όπως και πολλοί άλλοι επαγγελματίες, πρέπει να ενημερώνονται για τα νέα δεδομένα στον τομέα τους και να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται στις νέες απαιτήσεις της εργασίας τους, γι' αυτό και πολλές χώρες καθιστούν υποχρεωτική την επαγγελματική ανάπτυξη. Το PISA ρώτησε τους διευθυντές των σχολείων σχετικά με μια ποικιλία δραστηριοτήτων επαγγελματικής ανάπτυξης που προσφέρονται από τα σχολεία. Στις χώρες που σημείωσαν επιδόσεις άνω του μέσου όρου του ΟΟΣΑ στις φυσικές επιστήμες, τουλάχιστον το 80% των μαθητών φοιτούν σε σχολεία που προσκαλούν ειδικούς για να πραγματοποιήσουν επιμόρφωση των εκπαιδευτικών ή διοργανώνουν εργαστήρια επιμόρφωσης για εκπαιδευτικούς ή όπου οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται μεταξύ τους- αυτό είναι σημαντικά υψηλότερο, κατά μέσο όρο, από ότι παρατηρείται μεταξύ άλλων χωρών. Το συνολικό ποσοστό των μαθητών σε σχολεία που προσφέρουν αυτή την επαγγελματική ανάπτυξη είναι υψηλότερο από 95% στην Αυστραλία, τη B-S-J-G (Κίνα), τη Νέα Ζηλανδία, τη Σιγκαπούρη και το Ηνωμένο Βασίλειο. Αντίθετα, στην Αλγερία, τη Βραζιλία, το Κόσσοβο και την Τουρκία, μόνο το 40% έως 60% των μαθητών φοιτούν σε σχολεία που προσφέρουν εσωτερική επαγγελματική ανάπτυξη.

Όταν εξετάζουμε τα αποτελέσματα εντός των χωρών, τα αποτελέσματα του PISA 2015 δείχνουν ότι η συσχέτιση μεταξύ της συμμετοχής των εκπαιδευτικών σε δραστηριότητες επαγγελματικής ανάπτυξης (όλων των εκπαιδευτικών ή/και μόνο των εκπαιδευτικών φυσικών επιστημών) και των επιδόσεων των μαθητών στις φυσικές επιστήμες είναι ασθενής στις περισσότερες χώρες και οικονομίες που συμμετέχουν στο PISA. Μόνο η επαγγελματική συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών στο σχολείο συνδέεται θετικά με τις επιδόσεις των μαθητών στις φυσικές επιστήμες, αφού ληφθεί υπόψη το κοινωνικοοικονομικό προφίλ των μαθητών και των σχολείων. Στα σχολεία όπου οι διευθυντές ανέφεραν ότι οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται ανταλλάσσοντας ιδέες ή υλικό, οι 15χρονοι μαθητές σημείωσαν 9 μονάδες υψηλότερη βαθμολογία στις φυσικές επιστήμες.

Το πλεονέκτημα των δραστηριοτήτων μάθησης μεταξύ ομότιμων σε σύγκριση με την παρακολούθηση μιας διάλεξης από έναν εξωτερικό ειδικό, για παράδειγμα, μπορεί να προέρχεται από το γεγονός ότι η ανατροφοδότηση και οι ιδέες από άλλους έμπειρους εκπαιδευτικούς του ίδιου σχολείου σχετίζονται πιο άμεσα με συγκεκριμένες και κοινές προκλήσεις στην τάξη. Η συνεργασία μπορεί επίσης να ευνοήσει «δοκιμασμένες και αξιολογημένες» τεχνικές που είναι, εξ ορισμού, εδραιωμένες στο συγκεκριμένο σχολικό πλαίσιο. Το PISA διαπιστώνει επίσης ότι οι εκπαιδευτικοί είναι πιο πιθανό να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες επαγγελματικής ανάπτυξης όταν το ίδιο το σχολείο τις οργανώνει.

Ποσοστό μαθητών σε σχολεία των οποίων οι διευθυντές ανέφεραν αυτές τις δραστηριότητες επαγγελματικής ανάπτυξης στο εσωτερικό τους

1. Χώρες/οικονομίες με υψηλές επιδόσεις που σημείωσαν επιδόσεις πάνω από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ στις φυσικές επιστήμες.

Πηγή: OECD, PISA 2015 Database, Πίνακες I.2.3, II.6.56, and II.6.57, και Πίνακας I.2.13.

Συμπέρασμα

Οι χώρες με υψηλές επιδόσεις προσπαθούν να προσελκύσουν από νωρίς τους πιο πολλά υποσχόμενους υποψηφίους για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού, αλλά κατανοούν επίσης ότι το ταλέντο μπορεί και πρέπει να καλλιεργηθεί μέσω υψηλής ποιότητας κατάρτισης και συνεχούς μάθησης. Οι χώρες αυτές προσπαθούν να ενισχύσουν το γνωστικό υπόβαθρο των εκπαιδευτικών, να βελτιώσουν τα επαγγελματικά τους προσόντα και να τους εμπλέξουν σε δραστηριότητες επαγγελματικής ανάπτυξης, ιδίως δε στη μεταξύ τους συνεργασία.

Επικοινωνία: Carvalhaes (Esther.Carvalhaes@oecd.org)

Βλέπε: OECD (2016), *PISA 2015 Results (Volume II): Πολιτικές και πρακτικές για επιτυχημένα σχολεία*, PISA, OECD Publishing, Παρίσι, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264267510-en>.

OECD (2016c), *Supporting Teacher Professionalism: Insights from TALIS 2013*, TALIS, OECD Publishing, Παρίσι, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264248601-en>.

OECD (2015), «Embedding Professional Development in Schools for Teacher Success», *Teaching in Focus*, No. 10, OECD Publishing, Παρίσι, <http://dx.doi.org/10.1787/5js4rv7s7snt-en>.

Το παρόν έγγραφο δημοσιεύεται υπό την ευθύνη του Γενικού Γραμματέα του ΟΟΣΑ. Οι απόψεις που εκφράζονται και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται σε αυτό δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα τις επίσημες απόψεις των χωρών μελών του ΟΟΣΑ.

Το παρόν έγγραφο και οποιοσδήποτε χάρτης που περιλαμβάνεται σε αυτό δεν θίγει το καθεστώς ή την κυριαρχία επί οποιουδήποτε εδάφους, την οριοθέτηση των διεθνών και εθνικών συνόρων και την ονομασία οποιουδήποτε εδάφους, πόλης ή περιοχής.

Τα στατιστικά στοιχεία για το Ισραήλ παρέχονται από τις αρμόδιες ισραηλινές αρχές και τελούν υπό την ευθύνη τους. Η χρήση των εν λόγω στοιχείων από τον ΟΟΣΑ δεν θίγει το καθεστώς των Υψιπέδων του Γκολάν, της Ανατολικής Ιερουσαλήμ και των ισραηλινών οικισμών στη Δυτική Όχθη σύμφωνα με τους όρους του διεθνούς δικαίου.

Αυτό το έργο είναι διαθέσιμο με την άδεια Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 IGO (CC BY-NC-SA 3.0 IGO). Για συγκριμένες πληροφορίες σχετικά με το πεδίο εφαρμογής και τους όρους της άδειας χρήσης, καθώς και την πιθανή εμπορική χρήση του παρόντος έργου ή τη χρήση των δεδομένων PISA, συμβουλευτείτε τους Όρους και Προϋποθέσεις στη διεύθυνση www.oecd.org.

Αρχικά εκδοθέν από τον ΟΟΣΑ με τον τίτλο: “What do we know about teachers’ selection and professional development in high-performing countries?”, *Pisa in Focus*, No. 70, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/87acdc87-en>. Η μετάφραση δεν έγινε από τον ΟΟΣΑ και δεν πρέπει να θεωρείται επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ. Η ποιότητα της μετάφρασης και η συμφωνία της με τη γλώσσα του πρωτότυπου κειμένου είναι αποκλειστική ευθύνη του/της/των μεταφραστή/τριας/ών. Σε περίπτωση ασυμφωνίας ανάμεσα στην πρωτότυπη εργασία και στη μετάφραση, μόνο το πρωτότυπο κείμενο θα θεωρηθεί έγκυρο.

Η χρήση του αρσενικού γένους γίνεται χάριν οικονομίας, προκειμένου να αποφευχθεί η προσθήκη πολλαπλών επιθημάτων που δυσκολεύουν την ανάγνωση του κειμένου και δεν αναφέρεται αναγκαστικά στο πραγματικό γένος των υποκειμένων.

Η μετάφραση, προσαρμογή και γραφιστική επιμέλεια του κειμένου έγιναν στο πλαίσιο του Έργου «Δημιουργία Ερευνητικών Υποδομών, Επεξεργασία Ερευνητικού Υλικού και Επικοινωνία Αποτελεσμάτων Διεθνών Εκπαιδευτικών Ερευνών» με Επιστημονικό Υπεύθυνο τον Καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Αναστάσιο Εμβαλωτή. Χρηματοδοτήθηκε βάσει της Προγραμματικής Σύμβασης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων μέσω του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025.